

Kvalitetsredovisning

Huvudmannarapport

Läsåret 2016/2017

Redovisningen av Orsa kommuns kvalitetsarbete syftar till att vi tillsammans ska förstå sambanden mellan vad vi gör och vad vi uppnår med det vi gör.

"Ett gott lärande i en trygg miljö där alla ska lyckas"

VERKSAMHETSBEKRIVNING FÖR LÄSÅRET 2016/2017	4
ORSA KOMMUNS FÖRSKOLOR, FRITIDSHEM OCH SKOLOR	4
<i>Verksamhetsidé och vision.....</i>	<i>4</i>
<i>Pedagogiskt förhållningssätt och pedagogiska metoder.....</i>	<i>4</i>
<i>Vision för förskola, fritidshem och skola.....</i>	<i>5</i>
BARN OCH ELEVER I VERKSAMHETERNA	6
MYCKET HÖG ANDEL LEGITIMERAD PERSONAL	7
ELEVHÄLSANS UPPDRAG OCH KOMPETENS	7
SKAPANDE SKOLA	7
SKOLINSPEKTION	8
KOMMUNENS SYSTEMATISKA KVALITETSARBETE.....	8
<i>Statistik.....</i>	<i>8</i>
<i>Analysdagar.....</i>	<i>8</i>
<i>Analysgrupp.....</i>	<i>8</i>
<i>Sambedomning.....</i>	<i>8</i>
<i>Trafikljusdagarna.....</i>	<i>8</i>
SALSA-RESULTAT 2016	8
SKL: S SKOLRANKING LÄSÅRET 2015/16, PLATS 51 AV 290.....	9
RESULTAT SMARTA MÅL FÖR LÄSÅRET 2016/2017	9
KOMPETENSUTVECKLING SOM GENOMFÖRDES UNDER LÄSÅRET 2016/2017 FÖR ATT ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA ATT NÅ MÅLEN	10
<i>Utbildning i kvalitetsarbete för förskolan.....</i>	<i>10</i>
<i>Plugga klart.....</i>	<i>10</i>
<i>Läsllyftet i åk F-6.....</i>	<i>11</i>
<i>Studiecirkel i lågaffektivt bemötande i åk 7-9.....</i>	<i>11</i>
<i>Kurs i nyanländas lärande.....</i>	<i>11</i>
<i>SPSM:s kurs för elevhälsoteamen.....</i>	<i>11</i>
<i>Forskarcirkel för ledningsgruppen</i>	<i>11</i>
<i>Bornholm- och Bågenkurser</i>	<i>11</i>
<i>Wendick-utvärdering</i>	<i>11</i>
<i>Adler-kurs.....</i>	<i>12</i>
STRUKTURELLA FÖRÄNDRINGAR SOM GENOMFÖRTS UNDER LÄSÅRET 2016/2017 FÖR ATT ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA ATT NÅ MÅLEN	12
<i>Fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet.....</i>	<i>12</i>
<i>Förändring av elevhälsans struktur</i>	<i>12</i>

RESULTAT FÖR LÄSÅRET 2016/2017	12
RESULTAT OCH ANALYS PÅ HUVUDMANNANIVÅ	12
Årskurs 3	12
<i>Analys av resultaten i årskurs 3</i>	<i>13</i>
Årskurs 6	14
<i>Analys av resultaten i årskurs 6.</i>	<i>16</i>
Årskurs 9	17
ANALYSGRUPPENS ANALYS AV FÖRSKOLAN.....	20
ANALYSGRUPPENS ANALYS AV SKOLAN OCH FRITIDSHEMMEN	21
ÅTGÄRDER FÖR ÖKADE RESULTAT OCH ÖKAD TRYGGHET LÄSÅRET 2017/2018	22
VERKSAMHETSMÅL FÖR LÄSÅRET 2017/2018	22
1. <i>Ökad läsförståelse från 89,3 (2016) till 100 % (2017).....</i>	<i>22</i>
2. <i>Upplevd studiero på lektionerna (2017: 61 %) och trygghet i förskola och skola (2017: 87 %) ökas till 100 % genom att arbeta strukturerat med relationsskapande- och lågaffektivt arbetssätt.</i>	<i>22</i>
3. <i>Att kvalitetsarbetet blir en angelägenhet för all personal genom att införa lärlag i förskola och skola.....</i>	<i>22</i>
KOMPETENSUTVECKLING UNDER LÄSÅRET 2017/2018 FÖR ATT ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA ATT NÅ MÅLEN.....	22
<i>Läslýftet för högstadiets lärare.....</i>	<i>22</i>
<i>Studiecirkel för all personal i lågaffektivt bemötande.....</i>	<i>22</i>
<i>Kurs i ledarskap för arbetslagsledare</i>	<i>22</i>
<i>Skolledarkurs i att leda digitalisering.....</i>	<i>22</i>
STRUKTURELLA FÖRÄNDRINGAR UNDER LÄSÅRET 2017/2018 FÖR ATT ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA ATT NÅ MÅLEN.....	23
<i>Införande av lärlag</i>	<i>23</i>
<i>Omstrukturering av elevhälsan.....</i>	<i>23</i>
<i>Införande av samverkansskola mellan Lärande och Omsorg</i>	<i>23</i>

VERKSAMHETSBESKRIVNING FÖR LÄSÅRET 2016/2017

Orsa kommuns förskolor, fritidshem och skolor

1 januari 2015 övergick Orsa kommun från att vara organiserad med nämnder till att kommunstyrelsen istället blev kommunens enda nämnd. Till nämnden (kommunstyrelsen) finns ett antal olika utskott knutna. Barn- och utbildningsnämnden övergick därför 1 januari 2015 till att istället bli Barn- och utbildningsutskottet (BUU). Från och med 1 augusti 2016 övergick de olika förvaltningarna inom kommunen till att bli en gemensam förvaltning med olika verksamhetsområden. Barn- och utbildningsutskottet bytte då namn till Utskottet för lärande. Ordförande i utskottet för Lärande är Håkan Yngström (c).

Inom verksamhetsområde Lärande ingår förskola, fritidshem, skola och musikskola.

Verksamhetsområde Lärande leds av verksamhetschef Mattias Scandola.

I Orsa kommun finns sex förskolor med totalt 14 avdelningar. Förskolorna leds av två förskolechefer, Agneta Danielsson och Anna-Karin Millberg, som delat upp förskolorna mellan sig. Agneta Danielsson leder Brantudden, Lillån och Lindornas förskolor samt den pedagogiska omsorgen. Anna-Karin Millberg leder Berget, Skattunge samt Trimsarvets förskolor.

Kommunen har tre F-6 skolor som var och en leds av en rektor. Erik Kinell är rektor på Bergets skolan, Bibbi Thurén är rektor på Kyrkbyskolan och Kicki Kobdock-Haak är rektor på Digerbergets skola. På varje F-6-skola finns ett fritidshem som leds av skolan rektor. På Digerbergets skola finns två fritidshem eftersom ett av fritidshemmen är allergiserad. Det allergiserade fritidshemmet har dock avvecklats under våren 2017. Kommunens 7-9 skola leds av rektor Lena Rowa. Från och med 7 augusti 2017 är Orsaskolans rektor Christine Alexandersson.

Musikskolan har en central del i Orsa och har verksamhet inom körverksamhet, instrumentundervisning samt orkesterspelande. Musikskolans verksamhet leds av rektor Olle Moraeus.

Elevhälsan i Orsa är en central elevhälsa bemannas av specialpedagoger, skolsköterskor, kuratorer, skolläkare samt skolpsykolog. Elevhälsans verksamhet leds sedan december 2016 av elevhälsochef Ninni Holm.

Verksamhetsidé och vision

Skolans vision är att eleven ska lära sig ta ansvar för sin utbildning, utveckling och sitt livslånga lärande genom att hitta rätt verktyg och förhållningssätt för lärande som följer eleven genom livet.

Orsa kommuns skolors uppgift är att möta elevens och samhällets behov av en kvalificerad utbildning som utgör en stabil och trygg grund för livslångt lärande i ett kunskapsintensivt samhälle. Tanken är också att ge varje elev en god start in i vuxenlivet.

Skolans filosofi grundas på att eleverna är delaktiga i lärandeprocessen, att alla visar respekt och hänsyn för varandra, att det är ordning och reda med tydliga roller samt att ansvar och trygghet i återfinns i lärandesituationen.

Pedagogiskt förhållningssätt och pedagogiska metoder

När målet är satt fortsätter arbetet med att definiera och besluta vilka metoder som ska användas för att nå ökade kunskaper och ökad trygghet. Vi vet att vi ska nå målet *Ett gott lärande i en trygg miljö, där alla ska lyckas* men hur når vi dit? Utifrån vad forskning beskriver är effektiva metoder att nå goda skolresultat har Orsa kommun valt att arbeta aktivt med fyra olika metoder parallellt för att nå ökade resultat.

Systematiskt kvalitetsarbete: Hur har det gått? Varför har det gått som det har gått? Vart ska vi nå? Hur gick det? Dessa fyra frågor är grunden i vårt systematiska kvalitetsarbete.

Kollegialt lärande. Pedagoger som lär av varandra har visat sig vara en effektiv metod att åstadkomma positiva förändringar i klassrummen och i barngrupperna. För att åstadkomma höjda resultat är det i klassrummet och i barngrupperna som den konkreta förändringen måste ske. Därför är kollegialt lärande en av våra vägar framåt.

Lågaffektivt bemötande. För att åstadkomma en lugn och trygg miljö där arbetsro och studiero råder samtidigt som fler elever blir inkluderade i undervisningen krävs en metod. Det som är helt nödvändigt för några få är bra för alla. Lågaffektivt bemötande som är framarbetad av Bo Hejlskov-Elvén är en metod som ger verktyg till hur pedagogen genom framförhållning och struktur åstadkommer en lugn miljö.

Formativ bedömning. Tydliga mål för eleven vad de förväntas lära sig och tydlig återkoppling kring hur elevens fortskrider är essensen av den formativa bedömningen.

Vision för förskola, fritidshem och skola

Barn- och utbildningsutskottet och kommunstyrelsen har beslutat att målet med vår verksamhet är: "Ett gott lärande i en trygg miljö, där alla ska lyckas".

Barn och elever i verksamheterna

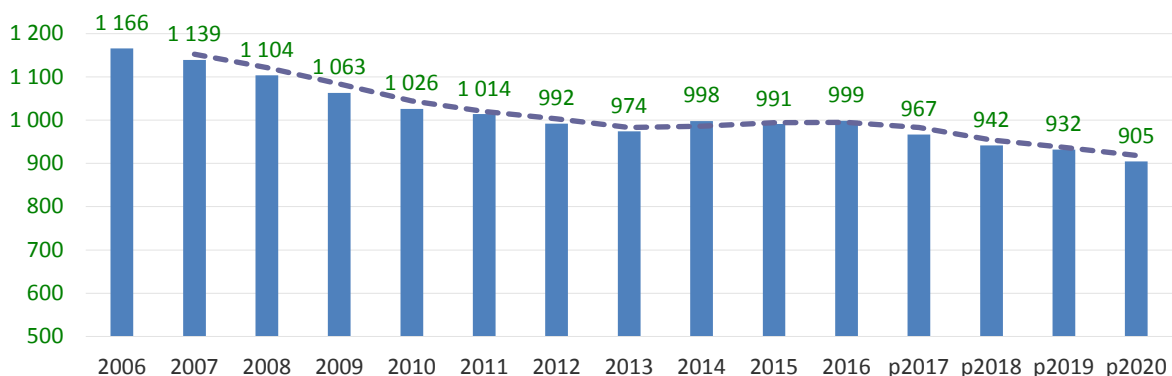
I kommunen finns (2017-07-15) 242 i förskolan eller pedagogisk omsorg. Under året har personaltätheten varit hög på enheterna. Orsa Kommun har som mål att snittet barn per heltidsanställd över året ska vara 6,0 barn.

Nyckeltal inom barnomsorgen														
12 månader 2016-2017														
Rektorsområde	Enhet	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Totalt/år
Berget	Bergets förskola	5,13	5,39	5,39	5,39	5,66	5,92	6,18	6,32	6,32	6,45	6,58	5,53	5,86
Digerberget	Lindan 1	4,33	4,67	4,67	4,67	4,67	4,67	5,00	5,33	5,00	5,00	5,00	4,00	4,75
	Lindan 2	5,82	5,82	5,82	5,82	5,82	5,82	5,82	5,82	5,09	5,09	4,73	4,00	5,45
	Trimsarvet	4,17	4,67	4,67	4,83	4,83	5,33	5,67	5,67	5,83	6,00	6,00	5,33	5,25
Kyrkbyn	Brantudden	5,48	5,57	5,57	5,57	5,83	5,91	6,17	6,26	6,43	6,52	6,17	4,61	5,84
	Lillån	5,33	5,67	6,00	6,00	6,00	6,00	5,83	5,83	5,83	6,00	6,00	4,50	5,75
	Pedagogisk omsorg	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	5,00	3,00	5,67
Skattungbyn	Harabacken	5,00	5,00	5,00	5,33	5,33	5,67	5,67	5,33	5,33	5,33	5,33	3,33	5,14
Summa nyckeltal/månad utan dbv		5,09	5,32	5,37	5,42	5,55	5,72	5,90	5,95	5,95	6,05	5,95	4,69	5,58

Grundskolan har 626 elever varav 189 också är inskrivna på fritids. 64 barn går i förskoleklasserna vilket motsvarar 100 % av de barn som är berättigade att gå i förskole klassen. 3 elever är inskrivna i särskolan och 2 elever är inskrivna i träningskolan.

Framtidsprognos som tagits fram av SCB visar att antalet barn och elever i Orsa kommer att sjunka under de närmsta åren. SCB har i sin prognos tagit hänsyn även till in- och utflytt. Orsas kommuns bedömning är att elevantalet i framtiden kommer att minska men inte lika mycket som SCB förutspår eftersom vår analys visar att antalet inflyttningar kommer att vara högre än SCB-siffrorna. En komplicerande faktor i att bedöma framtida barnantalet i förskolan är andelen av 1-5-åringarna som är inskrivna i förskolan. Konjunkturen påverkar men också andra faktorer, exempelvis starka krav på att delta i SFI-undervisning, gör prognosen för förskolan osäkrare än prognosen för grundskolan.

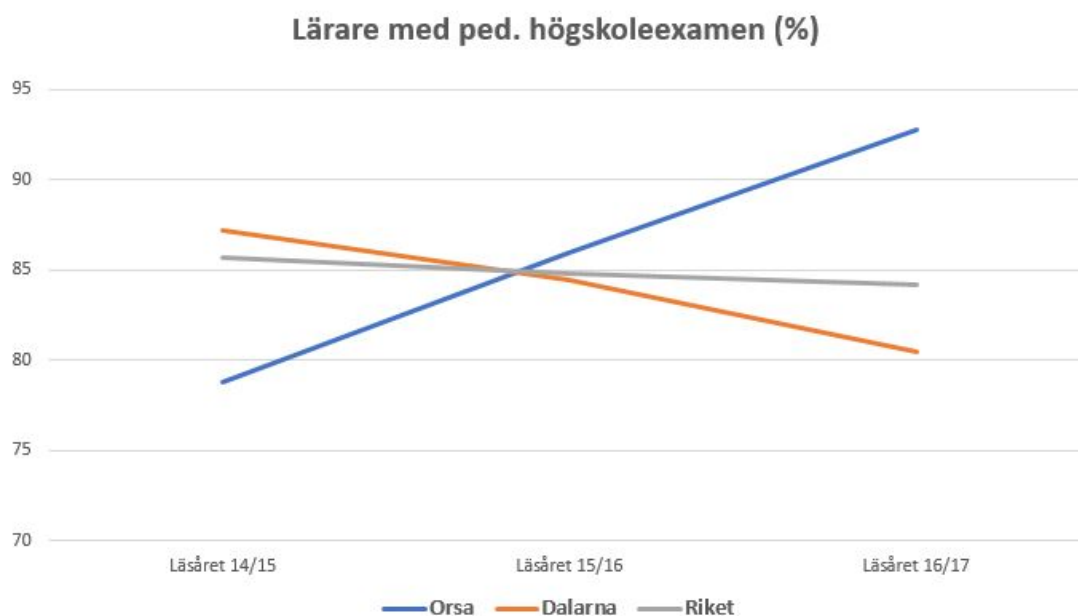
Invånare 1-15 år

Källa: SCB

Mycket hög andel legitimerad personal

Under 2016/2017 har andelen lärare med legitimation i Orsas skolor varit 93% och andelen förskollärare med legitimation har varit 67%. För fritidshemmen har enbart två personal varit legitimerade lärare mot fritidshem; En på Digerbergets skola och en på Bergets skola.

Elevhälsans uppdrag och kompetens

Orsa kommun har en central elevhälsa som utöver de lagstyrda verksamheterna också omfattar förskolan. Den centrala elevhälsan bemannas av fyra specialpedagoger, två skolsköterskor och tre kuratorer. Skolpsykolog köps in via avtal och vid behov. För närvarande motsvarar skolpsykologen ca 40 %. I februari 2017 inleddes ett samarbete där kommunens skolor bemannas av skolläkare genom vårdcentralens försorg.

Den centrala elevhälsan har som uppgift att dels bemanna skolornas och förskolans lokala elevhälsoteam och dels att stå som garant för likvärdigheten mellan skolorna. Detta görs bland annat genom att ta fram rutiner och blanketter som gör att elever på alla skolor får sin rätt till stöd garanterad. Exempel på rutiner som elevhälsan tar fram, och uppdaterar, är rutin för pedagogisk utredning, åtgärdsprogram och rutiner för inskrivning i särskolan.

Skapande skola

Under läsåret har Orsa kommun fortsatt att delta i Skapande skola. Två kulturaktiviteter på alla skolor har genomförts. Kommunens kultursamordnare har ansvarat för att hitta lämpliga kultursamordnare att hyra in. Kultursamordnaren har tillsammans med Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarat för att ansöka och redovisa kulturstödet. Under läsåret hyrdes följande konsulter in inom ramen för skapande skola:

Hanna Nielsen som arbetade med superhjältar i F-klass, åk 3 och 5.

Dalarnas hemslöjd som arbetade med slöjdmatte för eleverna i åk 2.

Skolinspektion

Skolinspektionen besökte kommunen i en regelbunden tillsyn i november och december 2016. I förhållande till tidigare års resultat såg skolinspektionens rapporter bra ut men finjusteringar finns kvar att göra. Enheternas arbete inom förskolan måste följas upp inom kvalitetsarbetet. Inom skolan måste resultaten följas upp i fler ämnen än svenska, matematik och engelska där kommunens fokus legat de senaste två åren. Fritidshemmens del i planerna för lika behandling måste också tydliggöras. Slutligen så måste elevhälsoarbetet i Orsa inriktas mer mot främjande och förebyggande arbete. Kyrkbyskolan och Bergetskolans svar lämnades in i början av september. Skolinspektionen lämnade besked att bristerna anses avhjälpta den 15 september 2017. Huvudmannens svar ska lämnas till skolinspektionen i slutet av september 2017.

Kommunens systematiska kvalitetsarbete

Orsa skolkommun har under året byggt rutiner för uppföljning av kunskapsutveckling genom flera steg.

Statistik

Statistik har sammanställts på förvaltningen och gemensamma frågor för hela kommunen har sen använts för analys av förskoleenheternas arbete, betyg, nationella prov samt trivsel- och trygghet.

Analysdagar

Vi har haft särskilda analysdagar inom förskola och skola där personalen har fått analysera sin egen verksamhet. Till analysdagarna har nya mallar och frågor tagits fram (se bilagor) för att analyserna ska bli mindre av redovisande karaktär och mer av analyserande karaktär.

Analysgrupp

I analysgruppen ingår förskolechefer/rektor, pedagoger, förvaltning, specialpedagog samt politiker. Analysgruppen startade detta läsår och har under läsåret hittat sin form. I juni 2017 genomfördes två analysgruppsträffar där resultaten på nationella proven analyserades och förskolornas kvalitetsredovisningar analyserades. Analysgruppen skickade ut sin färdiga analys till all personal genom skolchefens veckobrev.

Sambedömning

Vi har haft sambedömningsdagar i arbetslag som sen mynnat ut i sambedömning gemensamt i kommunen.

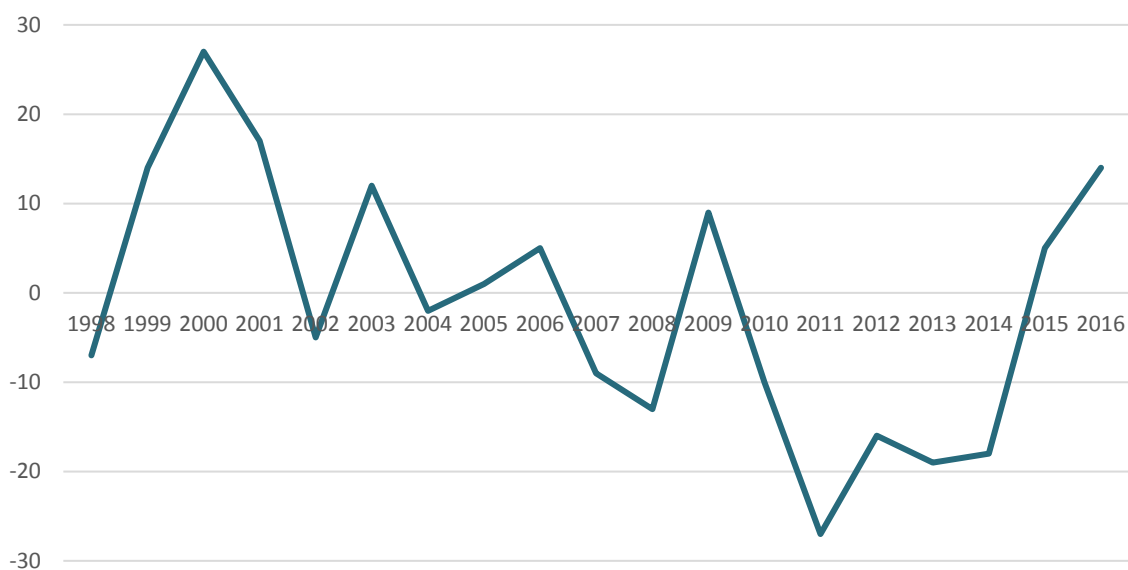
Trafikljusdagarna

Lärarna bedömer eleverna hur arbetet går gentemot målen enligt trafikljusprincipen. Man diskuterar i arbetslag tillsammans med rektor och specialpedagog och kommer fram till vilka särskilda anpassningar som måste göras och fördelar ansvar.

SALSA-resultat 2016

För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat, än enbart genom att publicera de faktiska betygsresultat som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat SALSA (Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambands Analyser). Analysverktyget SALSA presenterar skolors resultat av slutbetygen i årskurs 9 efter att viss hänsyn tagits till elevsammansättningen. SALSA är en statistisk modell som jämför skolors resultat av slutbetygen i årskurs 9 efter att viss hänsyn tagits till elevsammansättningen. Det är föräldrarnas utbildningsnivå och fördelningen pojkar/flickor samt andelen nyinvandrade elever eller elever som har okänd bakgrund som utgör bakgrundsfaktorerna. Nyinvandrade elever har kommit till Sverige under de senaste fyra åren och elever som har okänd bakgrund saknar personnummer. Störst betydelse för resultaten i modellen har föräldrars utbildningsnivå.

Salsa 1998-2016

SALSA-resultatet för 2016 är +14 vilket indikerar att skolan i Orsa arbetar med det kompensatoriska uppdrag som åligger skolan att arbeta med. Med *kompensatoriskt uppdrag* menas att skolan ska ge lika goda förutsättningar och möjligheter till eleverna att "klara" skolan oavsett föräldrarnas socioekonomiska bakgrund eller utbildningsbakgrund.

SKL: S skolranking läsåret 2015/16, plats 51 av 290.

I november 2016 publicerade SKL sin kommunranking för hur kommunerna i Sverige placerar sig i förhållande till varandra utifrån ett antal parametrar. Orsa kommun har på grund av dåliga skolresultat under många år placerat sig långt ner på listan. Läsåret 2013/14 placerade sig Orsa på plats 261 av landets 290 kommuner. Läsåret 2014/15 blev placeringen 137 vilket var en klättring med 124 placeringar. Läsåret 2015/16 fortsatte ranking att gå upp och Orsa kommun placerade sig på plats 51 i SKL:s skolranking.

Rankingen för läsåret 2016/2017 släpps av SKL i november 2017.

Resultat SMARTA mål för läsåret 2016/2017

1. Ökad läsförståelse från 88,5 (2016) till 100 % (2017)

Målet mäts med resultat på delarna Läsa och skriva faktatext i nationella proven i ämnet Svenska i årskurserna 3 och 6 samt totala resultatet för nationella provet i svenska i årskurs 9.

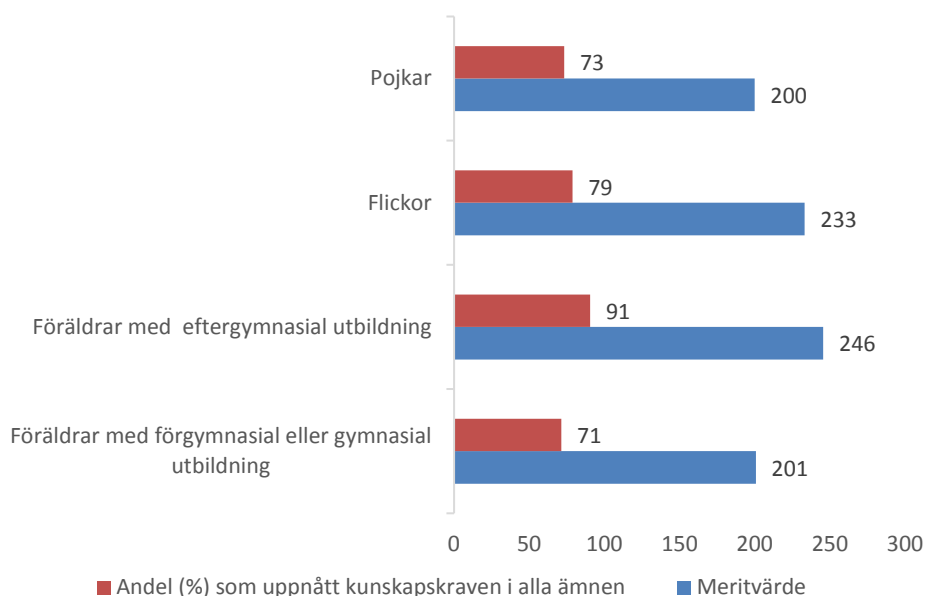
Resultat: Läsförståelsen ökade till 89.3 (2017)

2. Att minska resultatskillnaderna mellan pojkar och flickors resultat skolan genom att höja resultaten för pojkarna till flickornas nivå

Målet är att differensen mellan pojkars och flickors betyg ska vara 0. Målet mäts med betygsresultat i årskurs 6 och 9 i ämnena matematik, svenska och engelska samt med nationella provresultat i ämnena svenska, matematik och engelska i årskurserna 3, 6 och 9.

Resultat: Se bifogat diagram.

Orsaskolan åk 9 16/17

3. Upplevd studiero på lektionerna (56 %) och trygghet i skolan (78,5 %) ökas till 100 % genom att arbeta strukturerat med relationsskapande och lågaffektivt arbetssätt

Målet mäts med närvarostatistik samt resultat på Trivsel- och trygghetsenkät alternativt skolinspektionens elevenkät.

Resultat: Studieron har ökat till 61 % och tryggheten har ökat till 87 %.

Kompetensutveckling som genomfördes under läsåret 2016/2017 för att öka förutsättningarna att nå målen

Utbildning i kvalitetsarbete för förskolan

Under 2016/2017 genomfördes en kurs tillsammans med Karlstads universitet. Alla förskollärare gick en kurs som omfattade 7,5 hp rörande Analys och kvalitetsarbete i förskolan. Kursen genomfördes på plats i Orsa och kursledare var Inga-Lill Emilsson. Kursen betygssattes 20 juni och vid det tillfället var det 8 förskollärare som ännu inte hade lämnat in sina slutuppsatser. Det analysarbete som förskolorna har gjort i juni 2017 har haft en bättre kvalitet än tidigare och det märks att läroplanen styr förskolornas planering men det kan bli ännu bättre nästkommande år.

Plugga klart

Plugga klart är ett EFS-projekt som Orsaskolan deltar i tillsammans med Region Dalarna. Syftet med projektet är att minska antalet avhopp från gymnasieskolan. Orsa skolan är dock med som högstadieskola eftersom resultaten tidigare (2014 och bakåt) var låga på Orsaskolan. Plugga klar består av två delar; Den första delen utbildar all personal på skolan i förhållningssätt vilket går hand i hand med Orsa kommuns egen satsning på lågaffektivt bemötande. Den andra delen kommer på Orsaskolan handla om att utveckla verksamheten med en så kallad verkstad dit eleverna går under lektionstid för att få extra hjälp efter att de deltagit i lektionens genomgång.

Plugga klart leds av en projektledare, Susanne Kristoffersson, och är till hälften finansierad av EFS och till hälften av Orsa kommun.

Läslyftet i åk F-6

Under året har skolverkets läslyft genomförts i årskurserna F-6. Läslyftsledare har varit Anna-Karin Alfredsson och Monika Eld. De moduler som lärarna har arbetat med var: Från vardagsspråk till ämnesspråk och Skriva i alla ämnen. Se bilaga med utvärdering av läslyftet. Under året har läsförståelsen i kommunen gått upp från 88% till 89%. Ingen stor ökning men med tanke på det ökade antalet nysvenska elever har ett väntat ras i resultatet istället blivit en blygsam uppgång. Läslyftet kommer att genomföras av högstadiet läsåret 2017/18.

Studiecirkel i lågaffektivt bemötande i åk 7-9

Skolpsykolog Tina Emet har genomfört en studiecirkel runt boken *Problemskapande beteende*. Tina Emet har handlett arbetslagsledarna som i sin tur handlett sina arbetslag. Studiecirkeln påbörjades i augusti 2016 och avslutas i december 2018. Då kommer istället F-6 att genomföra denna studiecirkel. Både studieron och den upplevda tryggheten på högstadiet har ökat det senaste läsåret.

Kurs i nyanländas lärande

Våra studiehandledare och personal som arbetar i förberedelseklasserna har genomgått en kurs i nyanländas lärande, 7,5hp, under läsåret. Kursen arrangerades av Högskolan Dalarna och har genomförts under två terminer. Redovisning av kursen skedde i maj 2017.

SPSM:s kurs för elevhälsoteamen

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, arrangerade under läsåret en utbildningsdag för skolornas elevhälsoteam. Rektorerna åkte tillsammans med sina elevhälsoteam till dagen och där lades grunder för strukturen för EHT-teamens arbete ute på skolorna. Det blev också startpunkten för att rektorerna och elevhälsans personal under ledning av elevhälsochef Ninni Holm tillsammans tog fram en elevhälsoplan för Orsa kommun. För första har nu både rektorer och elevhälsan en samsyn runt elevhälsoarbetet och det finns dokumenterat i en elevhälsoplan.

Forskarcirkel för ledningsgruppen

Ledningsgruppen består av förskolechefer, rektorer, elevhälsochef samt skolchef. Tillsammans med högskolan dalarna har ledningsgruppen ingått i en forskarcirkel ledd av Stefan Weinholz. Cirkeln tog sitt avstamp i att ledningsgruppen ville fördjupa sig i ledarskap och att få (för-) skolutveckling att "fastna" ute i organisationen. I slutet av studiecirkel beslutades att Orsa kommun ska arbeta med arbetsorganisation och utvecklingsorganisation i enhet med Hans-Åke Scherps modell. Mer om det i denna rapport sista kapitel "strukturella förändringar".

Bornholm- och Bågenkurser

All personal i förskoleklass och lågstadiet utbildades i december i Bornholmsmodellen och Bågen som är två metoder för att befästa tidig läsutveckling. De flesta i personalen har redan gått utbildning i Bornholm men hade en önskan att få fylla på sin kunskap rörande det. Enlig personalen själva så har det gett mycket goda resultat att arbeta med Bornholm och Bågen i kombination Wendick.

Wendick-utvärdering

De elever som får låga staninevärden får, i enighet med Språk- läs- och skrivplanen, individuell lästräning med hjälp av Wendick-träning på F-6-skolorna. Detta började kommunen med i år och har varit mycket framgångsrik. Bland annat på Kyrkbyskolan finns numer inga elever i åk 1-3 som har rött i svenska. För de elever som har riktigt svårt att komma igång med läsningen ska det efter wendick finnas en palett med insatser bestående av Adler, Trädet och minnesträning.

Adler-kurs

Två matematiklärare har under läsåret gått på adlerutbildning. Under maj-juni 2017 och i början av höstterminen ska de lärarna testa adlermaterialet innan vi besluta om och hur vi ska gå vidare med adler.

Strukturella förändringar som genomförts under läsåret 2016/2017 för att öka förutsättningarna att nå målen

Fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet

I det PM som inlämnades till skolinspektionen beträffande kommunens systematiska kvalitetsarbete lämnades många mätpunkter in. Dessa har under året reviderats till att bli färre men tydligare. I enighet med SKL:s "Handbok för Öppna jämförelser grundskola och gymnasieskola" har kommunen infört struktur-, resultat- och processindikatorer för förskola, fritidshem och skola. Den största skillnaden mellan de "gamla" kvalitetsfrågorna och de nya kvalitetsindikatorerna är dessa är färre och att de verkligen mäter kvalitet.

Förändring av elevhälsans struktur

Under 2016/2017 har elevhälsan medvetet börjat att arbeta mer främjande och förebyggande. En elevhälsoplan har tagits fram av elevhälsans personal och rektorerna. Mer om det i denna rapports sista kapitel "strukturella förändringar".

RESULTAT FÖR LÄSÅRET 2016/2017

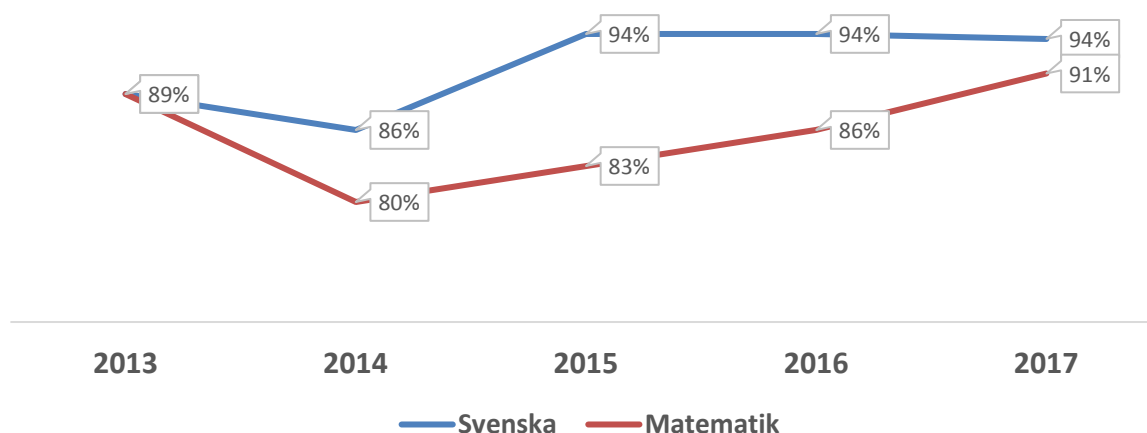
För enheternas resultat och analyser – se bifogade filer

Resultat och analys på huvudmannanivå

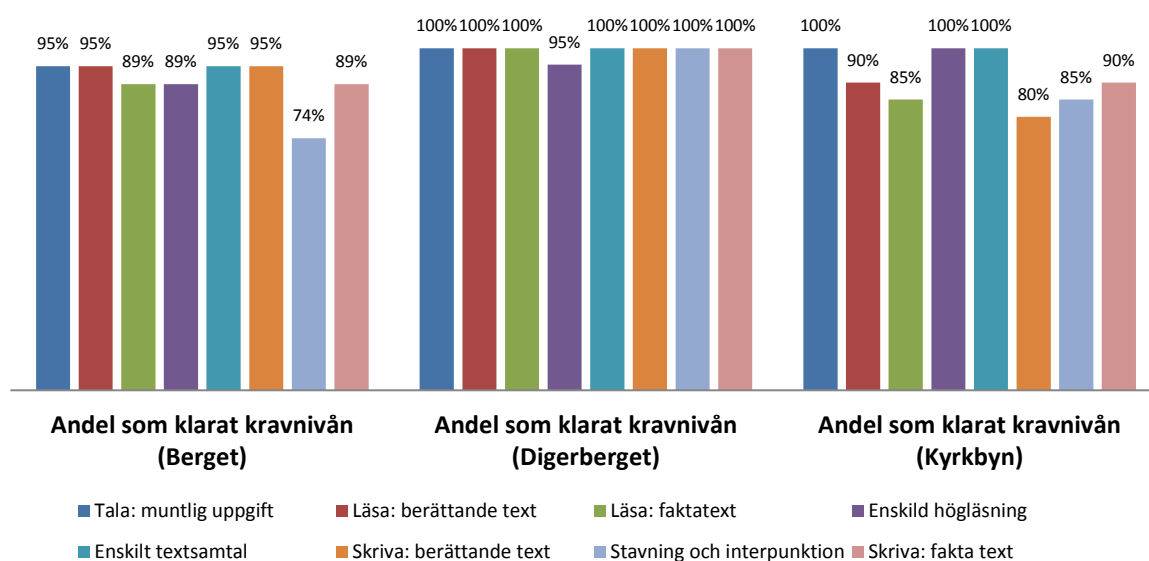
Analysen är särskilt inriktad mot de ämnen där nationella jämförelser finns. Under nästkommande verksamhetsår ska analysen byggas ut med fler ämnen.

Årskurs 3

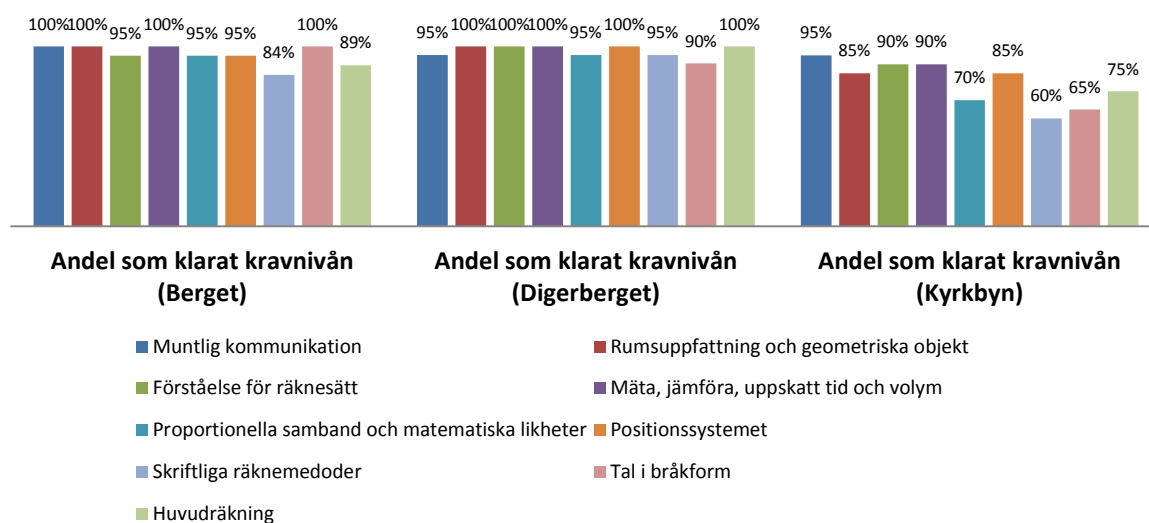
Nationella prov åk 3

Nationella prov åk 3 Svenska

Nationella prov åk 3 Matematik

Analys av resultaten i årskurs 3

Hur har det gått?

Resultaten i både matematik och svenska är ganska stabila över tid. Inom svenskämnet är resultatet samma som fyra år tillbaka, 94%. Resultaten i matematik ökar för fjärde året i rad och är detta läsår 91%. Skillnaderna är dock stora i skillnaderna mellan skolorna. Kyrkbyskolan skiljer ut sig negativt. Detta kan bero på låg socioekonomi och stor andel elever med annat modersmål än svenskan. Samtliga förbättringsförslag som fanns med i förra årets kvalitetsrapport har genomförts.

De totala resultaten går dock upp. Det är viktigt att påpeka att eftersom Orsa har få elever så slår en förändring hos ett fåtal elever stort på statistiken.

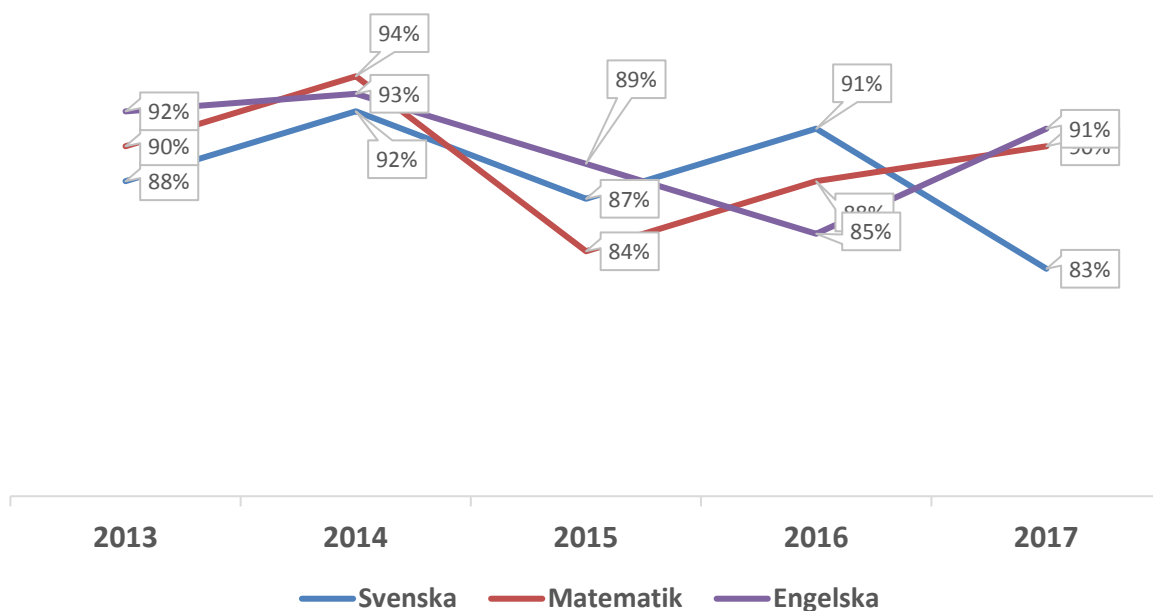
I skolornas analyser finns en enighet om att det har varit framgångsrikt att arbeta i förskoleklass med bornholmsmodellen och att de elever som fått låga staninevärden på screeningen i fonolek har fått individuell Wendick-träning. En av skolorna går vidare med att under nästa läsår testa även matematik-wendick. Skolorna ser ett klart samband mellan läs- och skrivutvecklingen och matematikinläringen. Vår förhoppning är därför att den förbättrade kvaliteten på läs- och skrivinläringen med hjälp av bornholm, bågen och Wendick även kommer att ge goda resultatförbättringar i matematik.

Förbättringar rör främst tilldelningen av medel och resurser i Orsa. Kyrkbyskolan skiljer ut sin negativt i resultaten på grund av låg socioekonomi och hög andel invandrarelever. Skolan har språkstödjare och legitimerad SvA-lärare och den tjänsten utökas med 60% läsåret 2017/18. Detta är en del i att öka korrelationen mellan socioekonomi och resurstilldelning. Något som ger stort hopp för framtiden är att skolan märkt att Wendick är mycket positivt för svenska som andraspråks elever. Det är egentligen inte Wendicks användningsområde men eftersom det fungerar så kommer vi att fortsätta att använda det så.

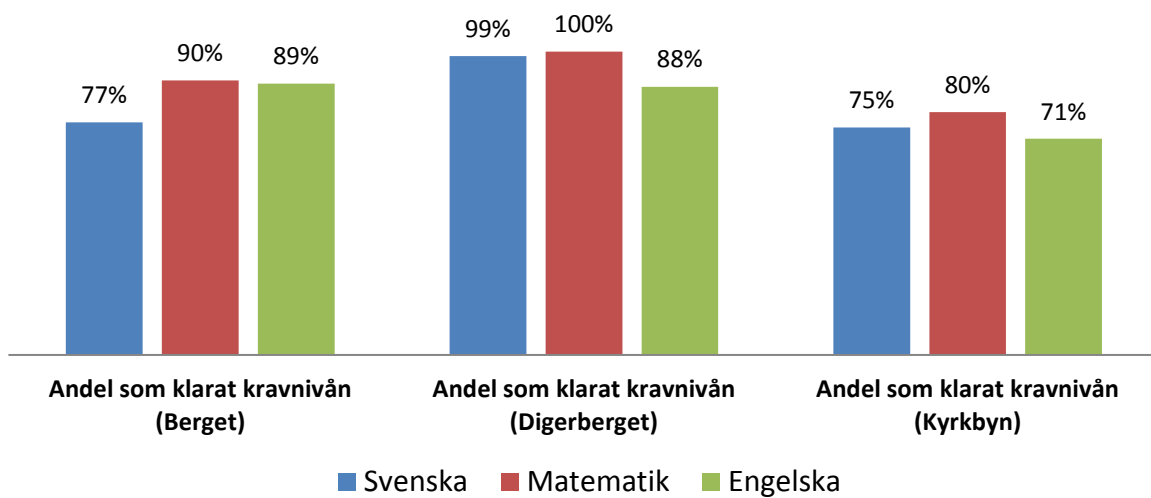
Även övriga ämnen i årskurserna F-3 har en positiv tendens. Vår analys är att det finns en stor korrelation mellan läs- och skrivinläringen och samtliga ämnen i F-3. Det stärker oss i analysen att det är avgörande för framtida goda skolresultat att genom bornholm, bågen och Wendick fokusera på att alla elever ska knäcka läskoden före årskurs 2. Vi lägger stora resurser i dessa åldrar och det är en riktig och viktig satsning.

Årskurs 6

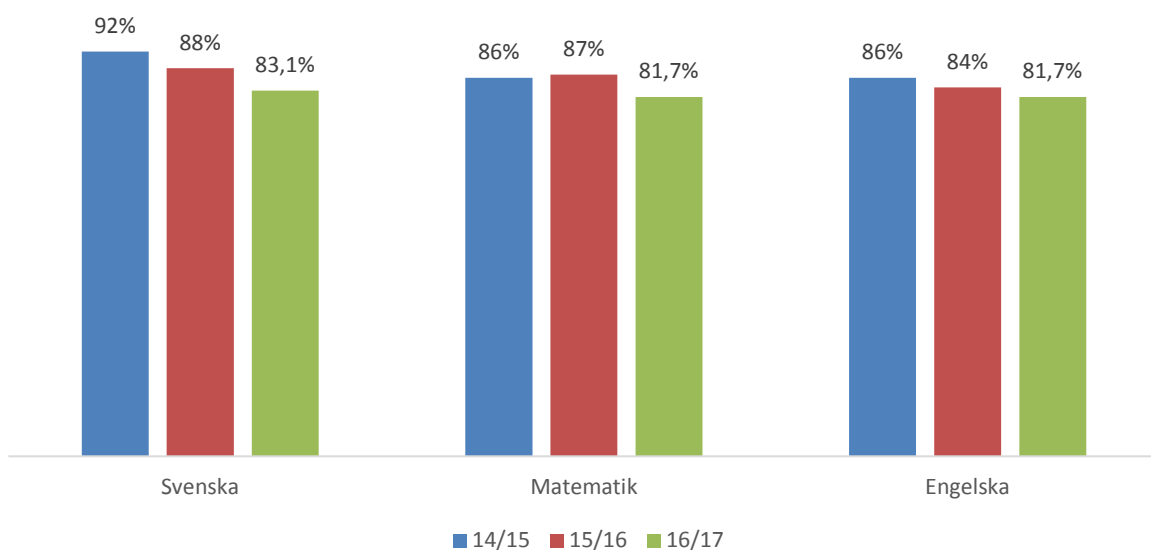
Nationella prov åk 6

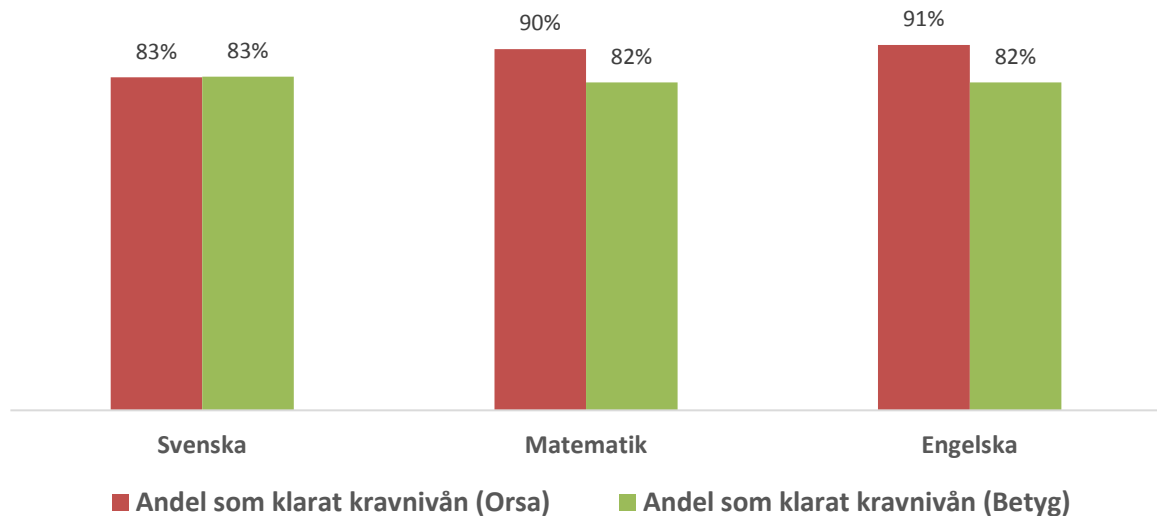
Nationella prov åk 6

Elever som klarat betyg A-E i åk 6

Relation Nationella prov och betyg åk 6

Analys av resultaten i årskurs 6.

Resultaten för matematik och engelska går upp i mellanstadiet. Resultaten i svenska går ner. Detta trots läslyftssatsningen som gjorts under läsåret. Generellt sätt är det färre som får minst E i betyg än elever som fått E på de nationella proven. Detta förklaras genom att de nationella proven ligger relativt tidigt i årskurs sex och därför hinner skifta mot betygen i högre grad än i årskurs 9 där de nationella proven, i tid, ligger mycket närmare betygssättning.

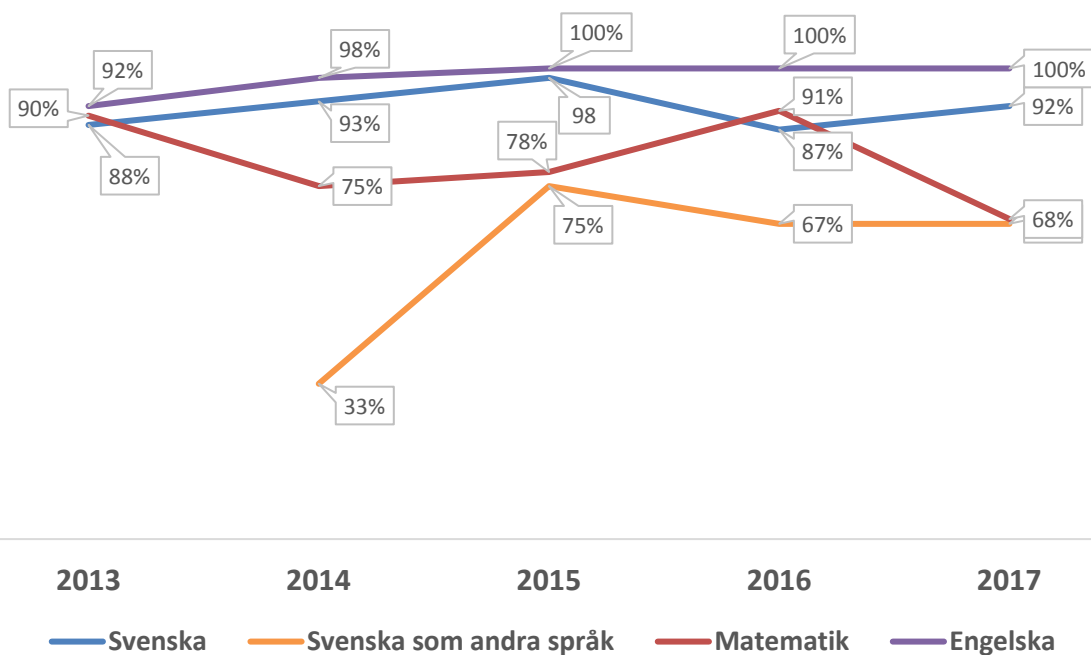
Varför är resultaten lägre i svenska i år jämfört med förra året? Det finns flera förklaringar. Andelen nyanlända, främst på Kyrkbyns skola, är en förklaring. Att fler av sexorna har haft flera lärarbyten är en annan förklaring. Arbetet med att analysera resultaten i svenska kommer att fortsätta i kommunens analysgrupp under HT-17.

Tendensen i övriga ämnen god. Både i SO och NO ligger eleverna bra till med nästintill 100 % av eleverna som klarat minst nivå E.

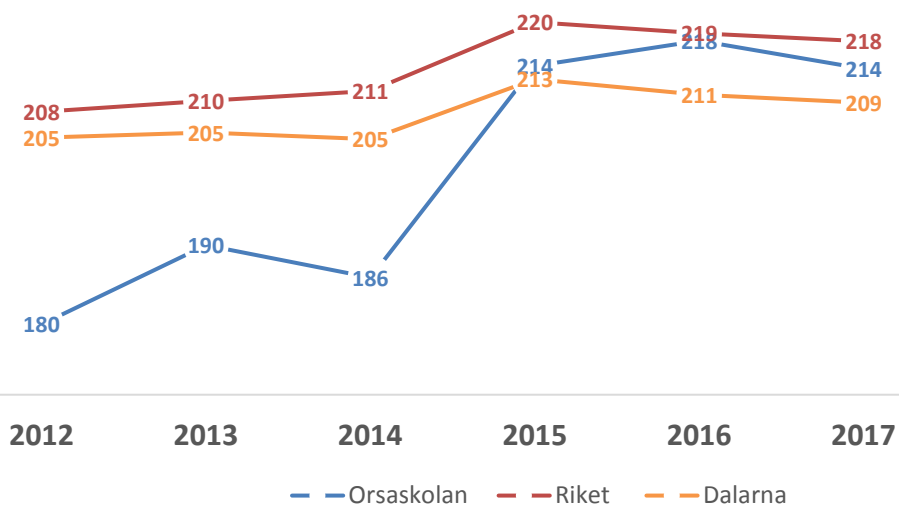
De framgångsfaktorer som lärare och rektorer trycker på för mellanstadiet är behovet att struktur. Eftersom eleverna i skiftet från åk 3 till åk 4 också går från ett system att ha samma lärare hela dagarna till att få fler lärare blir lättare för eleverna om lärarna gör lika. Att starta upp och avsluta lektionerna på samma sätt är ett enkelt sätt att hitta en tydligare struktur. Vidare trycker lärare och rektorer på behovet av att fortsätta arbetet med pedagogiska planeringar och att bli bättre på att länka samman den pedagogiska planeringen och bedömning och betygssättningen. Samtliga lärare i Orsa kommun har genom Karlstads universitet fått fortbildning i detta.

Årskurs 9

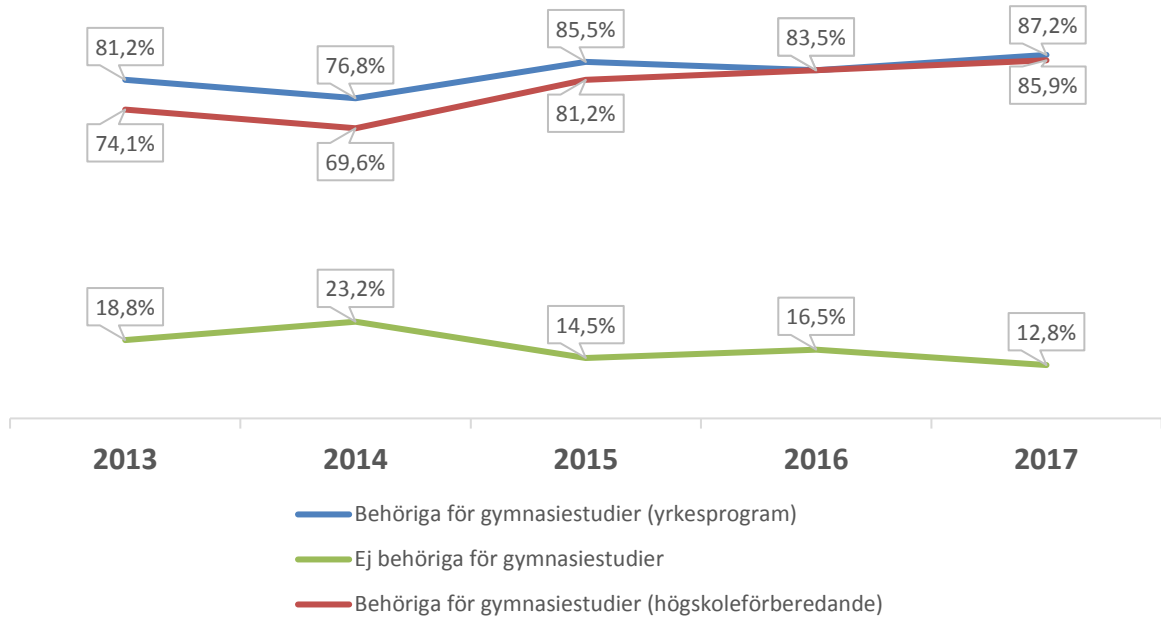
Nationella prov åk 9

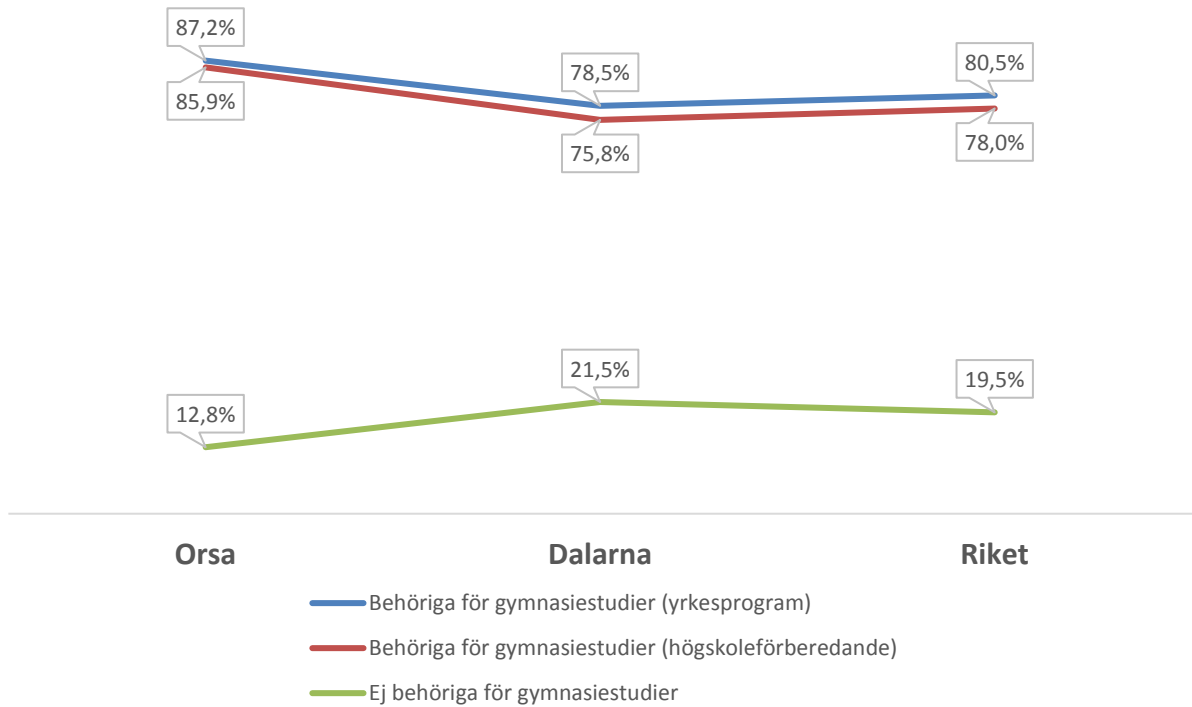
Meritvärde åk 9

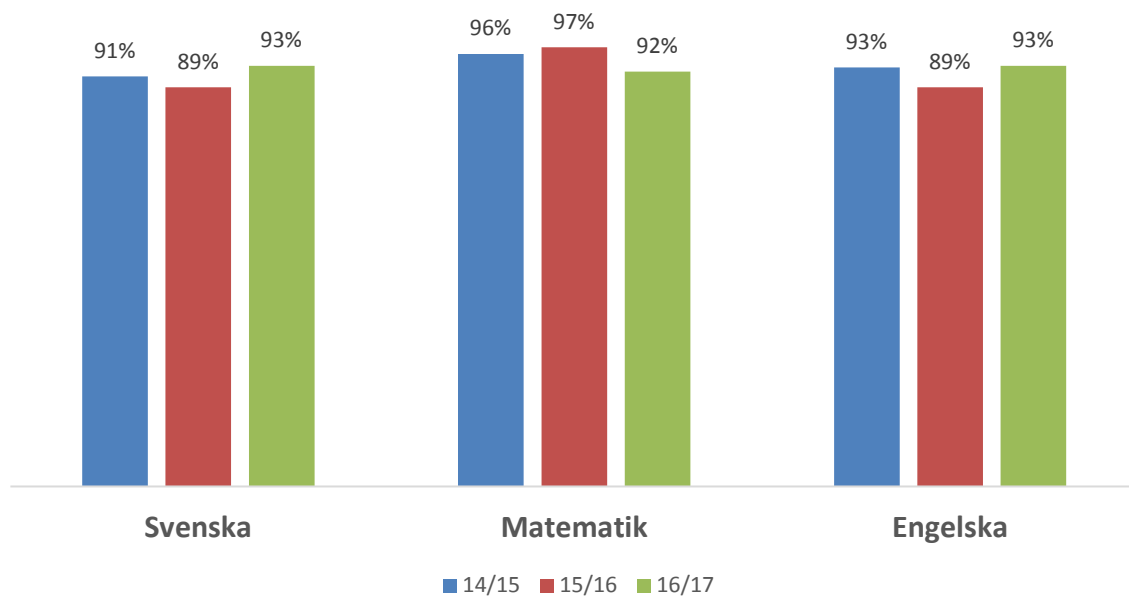
Behöriga för gymnasiestudier åk 9 Inför läsåret 17/18

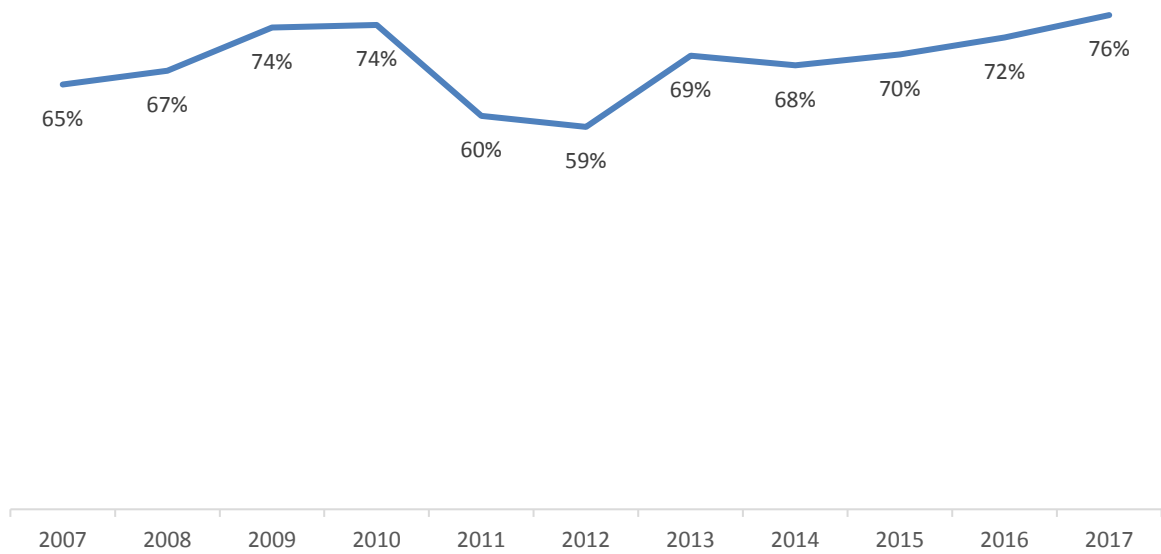
Behöriga för gymnasiestudier åk 9 Inför läsåret 17/18

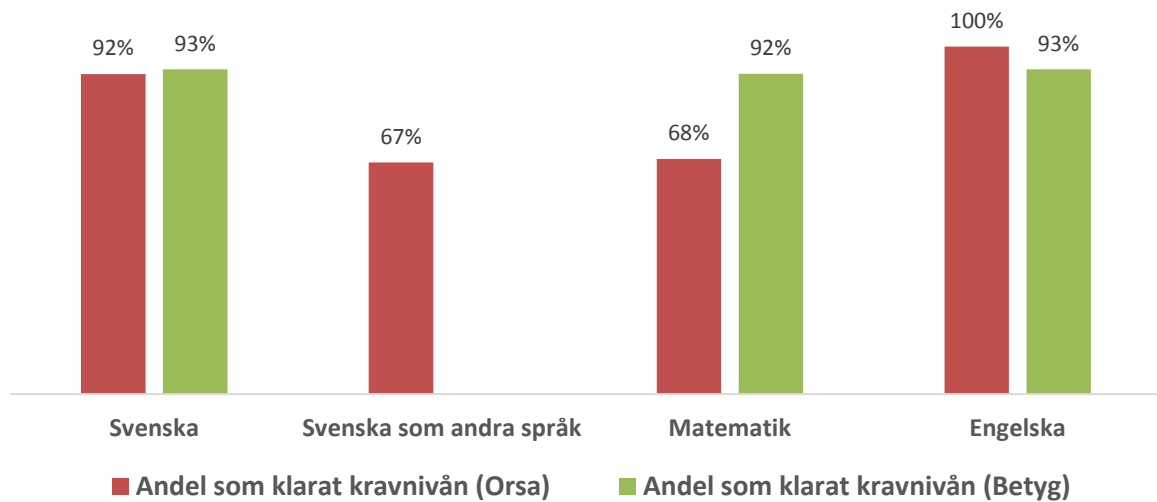
Elever som klarat betyg A-E i åk 9

Elever som klarat betyg A-E i alla ämnen i åk 9

Relation Nationella prov och betyg åk 9

I årskurs 9 går meritvärdet ner med 13 poäng. Anledningen till det är främst det begränsade statistiska underlaget. Få elever som toppresterar och får högsta betyg i nästan samtliga ämnen, något som skedde förra läsåret, ger stort utslag i statistiken. Om man tittar bortom meritvärdet så ser vi att resultaten går upp i samtliga ämnen utom engelska. Det är också fler elever som blir behöriga till gymnasiet. Gymnasiets diagnostiska prov som görs i augusti åk 1 visar också att Orsas elever kommer ihåg sina kunskaper vilket är ett resultat av att kunskaperna inte kommer som ett resultat av en akutinsats.

Resultaten på det nationella provet i matematik är alltför låga och skillnaden elevens betyg och elevens resultat på de nationella proven är för stora. Detta beror tills dels på att läraren ansåg att det nationella provet i matematik var för svårt. Vad gäller matematiken har större strukturella förändringar gjorts inför läsåret 2017/18 och undervisningen kommer att knytas mer till elevernas intresseområden och mer fokus kommer att läggas på att söka upp eleverna i klassrummet och följa upp deras kunskaper mer kontinuerligt.

Analysgruppens analys av förskolan

Analysgruppen som består av pedagoger, förskolechefer, specialpedagog, förvaltning och politiker diskuterade de analyser som förskolepersonalen arbetade med på sina utvecklingsdagar.

Analysgruppen kom fram till att frågorna i analysarbetet har fungerat bra och gett upphov till professionella diskussioner och analyser i högre utsträckning än ex. de gamla verksamhetsrapporterna gjorde. Det var också bra att analyspråket och språkbruket har varit mer professionaliserat än tidigare.

Vad gäller SMARTA målet om jämställdhet så behöver vi jobba vidare med den frågan. Det kommer att arbetas vidare i lärgrupperna med jämställdhet. Film och/eller ljudupptagningar är ett nödvändigt verktyg för att kunna "få syn" på frågan.

Rörande det SMARTA målet om trygghet så har det varit en framgång att dela in barngrupperna i mindre grupper på de avdelningar som har arbetat på det viset, det vill säga att tänka 6 barn/1 pedagog istället för 18 barn/3 pedagoger. En avdelning har provat att ta emot barnen som inte kommer före frukost utomhus på morgonen och fått mycket goda resultat av det. Det har då blivit lugnt för barnen som är inne och äter frukost och separationen barn-förälder blir också lindrigare utomhus än inomhus.

Det har också gett goda resultat att titta över och justera lärmiljön och att skapa rum i rummet som bjuder in till lärande och utmanar barnen. Innehållet i rummet har blivit roligare än att springa runt och den förändrade lärmiljön har lett till mindre spring, lägre ljudnivå och mer lugn.

Introduktionen till förskolan kan utvecklas och bli mer medvetet inriktad mot trygghet. Introduktionen är lika mycket till för föräldrarna och inte bara för barnen.

Rörande det SMARTA målet om läsförståelse så har det skett ett medvetet arbete ut i förskolorna. I år har avdelningarna fått välja vilken metod för inlärningsmetod avdelningen skulle använda. Ex. babblarna, läsfixarna, bornholm etc. Lillån som har över 50% barn med annat modersmål än svenska har arbetat med Sandvik/Spurkland "Språkstimulera och dokumentera i den flerspråkiga förskolan" och nått goda resultat. Babblarna och Bornholm har också varit bra och uppskattat.

Förskoleklasserna önskar att femåringarna i förskolan får göra Bornholms Åttaveckorsprogram. Analysgruppen ser positivt på det men vi behöver sätta oss in mer i hur väl det fungerar för barn med annat modersmål än svenska.

Vi måste utveckla språkstödet och bli bättre på att följa skollagens krav på att fördela personaltätheten utifrån socioekonomi och modersmål dvs att personaltätheten inte ska vara samma på alla avdelningar. Språkstödjarens roll och uppdrag behöver också vara tydligt så att stödet används effektivt.

Analysgruppen kom utöver de SMARTA målen också fram till några generella slutsatser:

- Hur får vi föräldrarna mer intresserade av förskolans lärandeuppdrag?
- Bra med systematik i analysarbetet och att det görs oftare. Nästa läsår kommer det att skrivas en delårsrapport i december.
- Översätta dokument till somaliska och arabiska.
- Arbetet med värdegrunden/gemensamt förhållningssätt måste arbetas vidare med. Att göra ännu tydligare att utgå från barnens behov och barnens inflytande.

Analysgruppens analys av skolan och fritidshemmen

Analysgruppens menar att fritidshemmen i Orsa kommun ska fortsätta att utvecklas för att på ett tydligare sätt ha förutsättningar att arbeta med läroplansmålen för fritidshemmen. Likt de flesta delar av skolsverige har Orsa ett logistiskt problem att få ihop samarbetet mellan fritidshemmen och skolan. Det är bland annat svårt att få till luckor i schemat då lärare och fritidshemspersonal kan träffas och samplanera verksamheten.

- Behov av ökad andel legitimerade lärare för fritidshem i verksamheten.
- Fortsätta samplaneringarna mellan fritidshemmen och skolans personal.
- Fritidshemsgruppen under ledning av utvecklingsledare ska fortsätta att träffas varje månad för att fördjupa sig i läroplansuppdraget.
- Inspiration av andra framgångsrika kommuner. Exempelvis skulle vi kunna bjuda in Umeå kommun för att berätta för oss om deras verksamhet.
- Kontakt kommer att tas med Högskolan Dalarna och PUD rörande att genomföra en "kortkurs" 7,5 hp för utbildad personal i fritidshemmen, liknande den som barnskötarna fick gå förra läsåret.

ÅTGÄRDER FÖR ÖKADE RESULTAT OCH ÖKAD TRYGGHET LÄSÅRET 2017/2018

Utifrån resultaten på de nationella proven, betygen och trivsel- och tryggheten måste resultaten i Orsa kommun öka nästa läsår. För att öka resultaten både i fråga om kunskaper och trygghet har vi beslutat att fokusera på följande områden under nästa läsår.

Verksamhetsmål för läsåret 2017/2018

1. Ökad läsförståelse från 89,3 (2016) till 100 % (2017).

Målet mäts med resultat på delarna Läsa och skriva faktatext i nationella proven i ämnet svenska i årskurserna 3 och 6 samt totala resultatet för nationella provet i svenska i årskurs 9.

Underlag: I de nationella prov som gjordes våren 2015 skiljde Orsas skolor ut sig negativt jämfört med övriga landet rörande läsförståelse och att skriva faktatexter.

2. Upplevd studiero på lektionerna (2017: 61 %) och trygghet i förskola och skola (2017: 87 %) ökas till 100 % genom att arbeta strukturerat med relationsskapande- och lågaffektivt arbetssätt.

Målet mäts med resultat på Trivsel- och trygghetsenkät alternativt skolinspektionens elevenkät.

3. Att kvalitetsarbetet blir en angelägenhet för all personal genom att införa lärlag i förskola och skola.

Under verksamhetsåret 2017/18 ska lärlag införas i både förskola och skola. Lärlagen i förskolan leds av arbetslagsledare och inom skolan ska lärlagen ledas av förstelärarna. Se bilaga "Plan för införande av lärlag":

Kompetensutveckling under läsåret 2017/2018 för att öka förutsättningarna att nå målen

Läsllyftet för högstadiets lärare

Under läsåret 2017/18 kommer alla lärare i åk 7-9 att genomgå läsllyftet. Läsllyftet fick en mycket positiv utvärdering av F-6-lärarna och därför fortsätter satsningen i högstadiet. Det F-6-lärarna främst gillade de formen att arbeta kollegialt. Handledaren på högstadiet arbetade även som handledare förra läsåret.

Studiecirkel för all personal i lågaffektivt bemötande

Under 2016/2017 har skolpsykolog Tina Emet genomfört en studiecirkel i lågaffektivt bemötande för högstadiets personal. Den studiecirkeln pågår fram till december 2017 och efter det kommer F-6-skolorna att börja med studiecirkeln som håller på i 18 månader.

Kurs i ledarskap för arbetslagsledare

Arbetslagsledarna i förskola och skola har fått en ledarskapsutbildning som går i tre steg. Steg ett och två genomfördes under våren 2017. Steg tre kommer arbetslagsledarna att göra tillsammans med rektorerna i september 2017.

Skolledarkurs i att leda digitalisering

Digitalisering är ett område som kommer att prägla skolan och förskolan under de närmsta åren. Skolverket och regeringen väntas under läsåret 2017/18 att fatta beslut om en digitaliseringsplan. För att möta frågan om digitalisering har Orsa tillsatt tre förstelärare som ska arbeta fram en digitaliseringsplan för kommunens skolor och förskolor. Utöver det kommer alla förskolechefer och rektorer att gå skolverkets kurs Att leda digitalisering för att bli bättre rustade att klara utmaningen.

Strukturella förändringar under läsåret 2017/2018 för att öka förutsättningarna att nå målen

Införande av lärlag

Det måste vara möjligt för personalen i våra förskolor och skolor att utveckla sin profession och prata mer med varandra om pedagogik. Orsa kommun kommer därför i år att i förskola upp till årskurs 9 arbeta med lärlag. Vi skiljer mellan arbetsorganisation och utvecklingsorganisation. I arbetsorganisationen finns de delar som måste fungera för att verksamheten ska fungera, exempelvis tjänstetillsättningar, scheman, särskilt stöd, vikarier och välja läromedel. Vi blir ofta så upptagna av detta praktiska att vi sällan tar oss tid till pedagogiska lösningar som skulle ge långvariga förändringar.

Av den anledningen kommer vi, med start i F-6 att, komplettera arbetslagen med lärlag. Lärlagen kommer att ledas av förstelärarna (lärlagsledare). Lärlagen kommer utifrån den egna enhetens kvalitetsarbete att få arbeta med en pedagogisk fråga i kollegial form. De kommer att arbeta med en och samma fråga under hela läsåret för att komma fram till bestående förändringar i arbetssättet på enheten. Vi tror att detta kommer att ta tid men att det är skolutveckling som kommer att fastas. Exempel på lärlagsfrågor är hur elevernas in flytande över undervisningen ska kunna öka eller hur vi ska förstå sambandet mellan lärmiljö och lärande och trygghet.

Omstrukturering av elevhälsan

Elevhälsan flyttar ut till skolorna. I syfte att öka tillgängligheten till elevhälsans personal och möjliggöra mer samverkan i vardagen med personal och elever på våra skolor har vi sagt upp vår lokal på Målargränd och flyttat ut till skolorna. Arbetet med att skapa bra förutsättningar för arbetet tillsammans med er ute på skolorna pågår för fullt.

Vara mer synliga på skolorna. Elevhälsan har i samråd med rektorerna valt att organisera oss så att vi arbetar varannan vecka på skolorna, och vi har sett till att kurator och specialpedagog arbetar med samma skolor. Den vecka som vi är på skolan är vi där hela veckan. Skolpsykolog kommer att delta i EHT-teamet två gånger per termin och skola. Syftet är att främja tillgänglighet och samverkan i varje enskild skolas eget elevhälsoteam, med rektor i spetsen för sitt team.

Mer förebyggande arbete. En av elevhälsans stora utmaningar är hur vi skall arbeta för att lägga mer fokus på skolornas generella främjande och förebyggande elevhälsoarbete. I linje med vår strävan att lägga fokus på varje skolas elevhälsoarbete har vi sedan förra året lagt tillbaka mycket av elevinriktade arbetet i skolans lokala EHT-team, vilket också ökar vår tid och möjlighet till arbete ute på skolorna.

Ökat samarbete mellan elevhälsan och ledningsgruppen. För att öka samverkan och information mellan ledningsgruppen Lärande och elevhälsan har vi från och med denna termin två träffar per termin inplanerade, utöver detta deltar elevhälsochefen i ledningsgruppens möte varje månad.

Elevhälsan samordnar kommunens föräldrastöd. Sedan ett halvår tillbaka ligger samordningsansvaret för kommunen föräldrautbildningar på elevhälsan. Denna termin kommer vi att kunna erbjuda ABC-föräldrautbildning. Då vår nya medarbetare Christina Bastman Lundqvist är ABC-ledare hoppas vi även kunna erbjuda riktade utbildningar på dagtid för föräldrar som vi identifierar i våra verksamheter skola/förskola. Det pågår ett arbete på länsnivå för att ta fram en handlingsplan kring hur föräldrastöd överlag skall se ut i Dalarnas kommuner.

Införande av samverkansskola mellan Lärande och Omsorg

Vi behöver förstärka skolgången för de elever som har social problematik och beteendeproblematik och som omfattas av insatser ifrån både skola och från Individ- och familjeomsorgen. Vi kommer därför inför ht-17 att göra en gemensam skolsatsning med omsorgen för de elever som behöver extra förstärkning. Gruppen ska bestå av 5-7 elever och i gruppen ska (helst) en fritidspedagog och en lärare arbeta. Inträdeskrav i gruppen är att eleven har både skolsvårigheter och en beteendeproblematik som IFO är inkopplad på.